

KRIMINALFORSORGEN

INFORMATIONSMATERIALE OM BØRN AF INDSATTE

TIL SAGSBEHANDLERE I FORVALTNINGER

INDHOLD

INDLEDNING	5
OM BØRN AF INDSATTE	6
HVAD DU SOM SAGSBEHANDLER SKAL VÆRE OPMÆRKSOM PÅ	7-12
Er barnet informeret om fængslingen?	
Er skolen eller daginstitutionen informeret om fængslingen?	
Har fængslingen konsekvenser for familiens økonomi?	
Har barnet og familien et støttende netværk?	
Ønsker barnet kontakt? Og er kontakten for barnets bedste?	
Har du brug for samtykke fra en indsat forælder? Eller for at komme i kontakt med et fængsel eller arresthus?	
REGLER OG TILBUD I KRIMINALFORSORGEN	13-17
Besøg i fængsel eller arrest	
Familiebesøgsrum	
Besøgslejligheder	
Familiehuse	
Udgang	
Transportstøtte	
Børneansvarlige	
Forældregrupper	
STEDER DU OG PÅRØRENDE KAN HENVENDE JER FOR VEJLEDNING OG HJÆLP	18
MATERIALER OG INFORMATION OM BØRN AF INDSATTE	19

”

Jeg ville da ønske, at de [kommunen], den her gang fx, at de havde hjulpet til, så vi ikke ... Altså, så jeg ikke skulle ... Altså blive voksen på den måde.

Hannah, 20 år

”

Ja, i starten kunne vi godt have haft brug for hjælp. Vi var helt ukendte med systemet, havde aldrig prøvet det før. [...] Man kunne måske selv have søgt information, men det var der slet ikke overskud til.

Pårørende mor med små børn

INDLEDNING

Denne folder er skrevet til dig, der er socialrådgiver i en forvaltning og er i kontakt med et barn og en familie, der er pårørende til en indsat. Fx fordi du skal tilrettelægge en indsats for et barn med en indsat forælder.

I folderen kan du læse om, hvad du bør være opmærksom på i arbejdet med børn af indsatte og om nogle af de vilkår, der gør sig gældende for disse børn. Du kan læse om tilbud i kriminalforsorgen, og hvem du kan kontakte for yderligere hjælp og sparring.

OM BØRN AF INDSATTE

I Danmark er der konstant omkring 4.000 børn af fængslede. For langt de fleste børn er det deres far, der er indsat. Disse børn vokser op under meget forskellige vilkår, men fælles for dem er, at de er langt mere udsatte end børn generelt.

Fx anbringes børn af indsatte oftere uden for hjemmet, de modtager oftere specialundervisning, de har flere skoleskift og flere oplevelser med mobning. De afslutter oftere ikke 9. eller 10. klasse, og de dømmes oftere for overtrædelse af straffeloven sammenlignet med andre børn.

Samtidig har børn af indsatte mere komplekse familieforhold end familier generelt og lever oftere i brudte familier. Børnenes forældre har færre socioøkonomiske ressourcer end gennemsnittet - fx lavere uddannelsesgrad, svagere tilknytning til arbejdsmarkedet og lavere indkomst. Indsatte forældre har desuden i højere grad selv været anbragt og har oftere en psykisk diagnose.

HVAD DU SOM SAGSBEHANDLER SKAL VÆRE OPMÆRKSOM PÅ

En forælders fængsling kan have mange konsekvenser for et barn og dets familie. Vær derfor opmærksom på følgende:

ER BARNET INFORMERET OM FÆNGSLINGEN?

Mange børn bliver ikke fortalt sandheden om en forælders fængsling. I stedet får de fortalt, at forælderen er på arbejde i udlandet, på ferie eller er væk – ofte ud fra et ønske om at skåne barnet.

Børn opfanger meget og kan tit godt mærke, at tingene ikke er, som de får fortalt. Uvisheden kan betyde, at børnene bekymrer sig og gør sig ubehagelige forestillinger om forældrerens pludselige fravær.

Børn kan bedre bearbejde deres følelser, hvis de kender årsagen til fraværet. Vær opmærksom på, at den tilbageværende forælder kan have brug for hjælp til at fortælle barnet om fængslingen på en alderssvarende måde. Pårørende foreningen SAVN kan bl.a. rådgive om dette: savn.dk.

”

Jeg vidste ikke, hvor han var, men jeg vidste godt, at han ikke var taget på ferie. For han var aldrig før rejst uden at have sagt farvel til mig.”

Barn af indsat

ER SKOLEN ELLER DAGINSTITUTIONEN INFORMERET OM FÆNGSLINGEN?

Et barn kan få den bedst mulige støtte i hverdagen, hvis en eller flere voksne i barnets skole eller daginstitution er informeret om fængslingen. Tal med den tilbageværende forælder om dette og hjælp evt. med at tage kontakt, hvis det ønskes.

Fremskudte socialrådgivere og tværfaglige indsatser i relation til skoler og daginstitutioner kan i nogle tilfælde være relevante at inddrage.

HAR FÆNGSLINGEN KONSEKVENSER FOR FAMILIENS ØKONOMI?

Når en forælder fængsles, mister nogle familier en stor del af deres økonomiske grundlag. Dertil kommer, at mødre til børn af fængslede oftere står uden for arbejdsmarkedet og har en dårligere økonomi end mødre generelt.

Vær derfor opmærksom på, om familien har brug for økonomisk støtte i kommunalt regi – fx fripladstilskud eller tilskud til fritidsaktiviteter.

HAR BARNET OG FAMILIEN ET STØTTENDE NETVÆRK?

Børn af indsatte har generelt et svagere netværk. De ser deres bedsteforældre mindre og har sjældnere venner med hjem end andre børn.

Børn af indsatte går samtidig i mindre grad til fritidsaktiviteter end børn generelt. De oplever oftere at blive holdt uden for fællesskabet, bevidst eller ubevidst, pga. deres forælders fængsling, og de bliver i højere grad mobbet end andre børn.

Der var mange, der sagde, at ham vil jeg ikke være sammen med, fordi så var de bange for at blive blandet ind i et eller andet. [...] Så der mistede jeg også mange venner..."

Jack

I nogle tilfælde kan det derfor være en idé at etablere en støttefunktion for barnet.

Det kan også være, at barnet har brug for at møde andre i samme situation. Læs om mulighederne herfor på Pårørendeforeningen SAVNs hjemmeside savn.dk og savnungdom.dk

ØNSKER BARNET KONTAKT? OG ER KONTAKTEN FOR BARNETS BEDSTE?

Når forældre fængsles, er det forskelligt, hvordan børn bliver påvirkede.

For nogle børn vil fængslingen betyde et tab af en vigtig omsorgsperson, mens andre børn har haft en perifer relation til forælderen. Nogle børn har levet i en kernefamilie og har haft en hverdag sammen med forælderen. Andre børn lever i brudte familier, og nogle børn er anbragt uden for hjemmet. For nogle børn kommer anholdelsen og fængslingen som et chok, mens det for andre børn er en tilbagevendende begivenhed.

Ligesom børnenes vilkår kan variere meget, kan deres følelser over for den indsatte forælder også været meget forskellige og præget af skift. Børnene kan fx føle savn, skyld, skam, vrede, bekymring, sorg, afmagt og mange andre følelser. For nogle børn vil det være en lettelse, at forælderen er i fængsel.

For en del børn er det vigtigt at holde kontakt til deres indsatte forælder. For andre børn er det ikke det bedste for barnet, ligesom nogle børn ikke selv ønsker kontakt. Det bør respekteres.

HAR DU BRUG FOR SAMTYKKE FRA EN INDSAT FORÆLDER? ELLER FOR AT KOMME I KONTAKT MED ET FÆNGSEL ELLER ARRESTHUS?

Alle landets kommuner har en samarbejdsaftale med kriminalforsorgen om fængsling og løsladelse af indsatte.

Hvis du sidder med en sag om et barn af en indsat og har brug for at komme i kontakt med det fængsel eller arresthus, hvor den pågældende forælder er indsat, kan du finde en liste over kontaktpersoner på de enkelte fængsler og arresthuse her: kriminalforsorgen.dk/straf/faengsel/ud-af-kriminalitet/loesladelse/.

Jeg er mega flov over det, han har gjort.

Trine, 17 år

REGLER OG TILBUD I KRIMINALFORSORGEN

Kriminalforsorgen har en række tilbud henvendt til børn af indsatte og deres forældre, som du kan læse om her.

BESØG I FÆNGSEL ELLER ARREST

Dømte og varetægtsarrestanter har ret til besøg, herunder besøg af deres børn.

For en del børn vil det være afmystificerende at besøge deres indsatte forælder, og se hvor han/hun bor, og hvordan han/hun har det.

Læs om mulighederne for besøg og kontakt her:
kriminalforsorgen.dk/straf/faengsel/familie-og-boern/

Find det konkrete fængsel eller arresthus og læs om, hvordan man booker besøg her:
kriminalforsorgen.dk/om-os/steder-og-kontakt/

**Nogle gange drømmer jeg om ham. Han
sidder der og fryser og ikke får mad**

Jannik, 9 år

FAMILIEBESØGSRUM

I de fleste fængsler og arresthuse er der familiebesøgsrum, som er indrettet med fokus på børn. Her er der er spil, legetøj og oftest lidt mere plads end i de almindelige besøgsrum.

BESØGSLEJLIGHEDER

I de fleste store lukkede fængsler er der besøgslejligheder, hvor barnet og familien kan overnatte sammen med den indsatte forælder.

FAMILIEHUSE

Kriminalforsorgen har to familiehuse, som er udslusningsfængsler, hvor indsatte kan afsone den sidste del af deres straf, mens de bor sammen med deres børn og evt. partner. Beslutningen om at et barn skal bo i Familiehuset sker i samarbejde med kommunen.

UDGANG

Nogle indsatte kan få tilladelse til udgang, når formålet er rimeligt begrundet i familiemæssige hensyn. Der kan samtidig gives udgang til særlige formål, fx vigtige familiebegivenheder som barnedåb, konfirmation, eget barns fødsel, eget barns fødselsdag til og med 18. år, eget barns første skoledag og andre lignende begivenheder.

TRANSPORTSTØTTE

Kriminalforsorgen har en ordning for transportstøtte, hvor barnet og en ledsagende voksen kan få refunderet deres transportudgifter, når de besøger den indsatte forælder, bedsteforælder eller søskende.

Læs om ordningen her:

[kriminalforsorgen.dk/straf/faengsel/afsoning-af-faengselsdom/](https://kriminalforsorgen.dk/straf/faengsel/afsoning-af-faengselsdom/besoeg-og-udgang/)
[besoeg-og-udgang/](https://kriminalforsorgen.dk/straf/faengsel/afsoning-af-faengselsdom/besoeg-og-udgang/)

BØRNEANSVARLIGE

I Kriminalforsorgens fængsler og arresthuse er der mindst én børneansvarlig, som fx kan være fængselsbetjent eller socialrådgiver.

De børneansvarlige iværksætter tiltag og aktiviteter, som understøtter relationen mellem indsatte og deres børn.

De børneansvarlige kan hjælpe indsatte med at indlæse godnathistorier og lave fotohæfter til deres børn. Nogle steder arrangerer de børneansvarlige familiearrangementer (fx fastelavn og juleklip) i fængslet, hvor børn og pårørende kan deltage.

FORÆLDREGRUPPER

Kriminalforsorgen tilbyder forældregruppeforløb til indsatte forældre i flere fængsler og arresthuse.

Formålet med forældregrupperne er at støtte indsatte i rollen som forælder. Det sker gennem erfaringsudveksling og samtaler om forælderrollen, barnets perspektiv, samarbejde med den anden forælder, plejefamilie eller myndighederne mv. Forældregrupperne varetages af en ekstern familiebehandler eller psykolog.

STEDER DU OG PÅRØRENDE KAN HENVENDE JER FOR VEJLEDNING OG HJÆLP

KRIMINALFORSORGENS PÅRØRENDELINJE

Her kan børn og voksne henvende sig og tale med en socialrådgiver fra kriminalforsorgen.

Telefonnummer: **70 26 04 06**

PÅRØRENDEFORENINGEN SAVN

Foreningen har en række aktiviteter for pårørende, herunder børn af indsatte. SAVN tilbyder gratis telefonrådgivning til pårørende og til fagpersoner, der møder børn af indsatte.

Se mere her:
savn.dk

SAMARBEJDE MED KOMMUNERNE

Alle landets kommuner har en samarbejdsaftale med kriminalforsorgen om fængsling og løsladelse af indsatte. I alle fængsler og arresthuse er der kontaktpersoner, du kan kontakte, hvis du sidder med en sag om et barn af en indsat.

Se mere her:
kriminalforsorgen.dk/straf/faengsel/ud-af-kriminalitet/loesladelse/

MATERIALER OG INFORMATION OM BØRN AF INDSATTE

På kriminalforsorgen.dk kan du under **Familie og børn** finde informationer om kontakt til den indsatte, hjælp og støtte samt øvrige informationer. Her ligger også en række videoer, hvor børn besøger deres forælder i fængsler og arresthuse.

FORSKNING

"Børn af fængslede" af Janne Jakobsen og Peter Scharff Smith, 2011

"Indsat far, udsat barn?"
VIVE, 2016

"Når straffen rammer skævt"
Trygfonden, 2022

KRIMINALFORSORGEN

Indsæt selv relevante kontakter

Publikationen bygger på *Børn af fængslede* og *Indsat far udsat barn?*
Det er også fra disse udgivelser, publikationens citater stammer fra.

Find denne folder på: Familie og børn - Kriminalforsorgen